

לולב הגזול פרק שלישי סוכה

בד א מיי פ"ז מהלכות
לולב הלכה ח סמג
עשין מד טושי"ע א"ח ס'
תנן כט"ז פ'
בב ב מיי עט טושי"ע
ג ספיק' ב'
כז א טושי"ע עט ספיק' א'
כז ד מיי פ"ח מהלכות
לולב הלכה א סמג
עשין מד טושי"ע א"ח ס'
תרמט ספיק' א'
בב ה מיי וסמג עט
טושי"ע א"ח ס'
תרמט ספיק' א'
כז ו מיי עט הלכה ה
טושי"ע עט ספיק' ב'
ל ז ח מיי עט פ"ז הלכה
ב טושי"ע עט ספיק' ג'

שדרון של לוֹבֵב. זרייתא דפ' המפלת (דה דף כו. וס) מסייעא
ליה לר' פריק דתני אושעיא זעירא דמן זכרייא חמשה
שיעורין טפח וקא חשיב שדרו של לולב ושמואל לא חייש דלא מיתניא
צי ר' חייא ורבי אושעיא: **צ**א מהן שלשה להרם והשאר לוֹבֵב.
פירש הקונטרס והרביע שהוספ'
בלולב הא טפחה (א) כאלו ויש ספרים
שכתבו דהיא וטפח ללולב וכל ענין
נפרש לא מיתוקמא הויא (ד) [דתינא]
(גדה דף כו). חמשה שיעורין טפח כר'
טרפון דטפח ללולב אינו שיה
לאחרים: **ד**לוֹבֵב. עץ ערמון
קשטיני"ר קלוע הוא כן פי' זקונטרס
וצפרק אס אינן מכריזין (כ"ה דף כג.
ו) חשיב ליה גבי עשרה מיני ארזים
הן ואומר רבינו מס דלין זה קשטיני"ר
שאינו קלוע: **ד**רבייה דרבי
נועם. והאי מצדו את הידים כקוים
שראשי עליון עשויין חדין כמחט:
האמת והשאר אהבו. וזה
אינו לא אמת ולא שלום
שהוא עשוי לנס המות כן פירש
הקונטרס ועל חס הווקק לומר
טעם צפני ענמו אכל קרא דל מד
דיק אחריו ומוחו פירושו משמע
שיהרדוף היינו הרדופי צפרק אלו
טרפוט (וילין דף נא:). אחתם דס
והמעושנת ושאלה הרדופי שהוא
סס המות לזמה ואי אפשר לומר
העילוי (שדרו ר"ח ס'
רנ). צריך שיצא מן
ההרם טפח. לנד אורן
העילוי שדה קרי כל זמן
מעילוי הלכין ומתמכין
ומתקפין ואחר שלמה
השדה גוצין אורן העילוי
למעלה (נדח כו.). אימא
וכדי לנענע בו. שלשה
טפחים טפח הא השדה
כנגד אורכו של הדס
וטפח ויני כלי לנענע.
דנענע ענמ דלקמן
(ז): מעלה ומוריד מליך
ומפיל לגזר רוחות רעם
וטולס רעם (ועיל כב.).
ענביו מרובות מעילוי
פסול. והוא ליה מומר
ולא הדר הוא (ועיל יא.).
ואין ממשעין ביד"ט.
משום צמות שדומה למתקן
כלי ומשכרו (קטן ג').
דמתקן מנה להשכיר את
הפסול (ועיל יא.).

ואיכא דרמי ליה מירמא תנן ציני הר הברזל
כשר והתניא פסולה אמר אביי לא קשיא
כאן שראשו של זה מגיע לצד עיקרו של זה
כאן שאין ראשו של זה מגיע לצד עיקרו של
זה ^א אמר רבי מריון אמר ר' יהושע בן לוי
ואמרי לה תני רבה בר מרי משום רבן
יוחנן בן זכאי שתי תמרות יש בגיא בן הנם
ועולה עשן מביניהם והוה ששיניו ציני הר
הברזל כשרות וזו היא פתחה של גיהנם:
לולב שיש בו שלשה טפחים: אמר רב
יהודה אמר שמואל ^ב שיעור הדס וערבה
שלשה ולולב ארבעה כדי שיהא לולב יוצא
מן ההרם מפה ורבי פריק אמר רבי יוחנן
^ג שדרו של לולב צריך שיצא מן ההרם מפה
תנן ^א לולב שיש בו ג' טפחים כדי לנענע בו
כשר אימא וכדי לנענע בו כשר מר כדאית
ליה ומר כדאית ליה תא שמע שיעור הדס
וערבה שלשה ולולב ארבעה מאי לאו
בהדי עלין לא לבר מעלין גופא ^ד שיעור הדס
וערבה שלשה ולולב ארבעה ר' טרפון אומר
באמה בת חמשה טפחים אמר רבא שרא
ליה מריה לר' טרפון השתא עבות שלשה
לא משכחינן בת חמשה מבעיא כי אתא רב
דימי אמר אמה בת ששה טפחים עשה אותה
בת חמשה צא מהן שלשה להרם והשאר
ללולב כמה הוה להו תלתא ותלתא חומשי
קשיא דשמואל אדשמואל הכא אמר רב
יהודה אמר שמואל שיעור הדס וערבה
שלשה והתם אמר רב הונא אמר שמואל
הלכה כרבי טרפון לא דק אימר דאמרינן
לא דק לחומרא לקולא מי אמרינן לא דק
כי אתא רבין אמר ^ה אמה בת חמשה טפחים
עשה אותה ששה צא מהן שלשה להרם
והשאר ללולב כמה הוה להו תרי ופלגא סוף
סוף קשיא דשמואל אדשמואל לא דק והיינו
לחומרא לא דק דאמר רב הונא אמר שמואל
הלכה כרבי טרפון: **מתני'** יהרם הגזול
יהויבש פסול של אשרה ושל עיר הנדחת
פסול נקטם ראשו נפרצו עליו יאו שהיו
ענביו מרובות מעליו פסול ואם מעעמן כשר
ואין ממעמין בי"ט: **ג**מ' תנו רבנן יענף עץ
עבות שענפיו חופין את עצו ואי זה הוא
הוי אומר זה הדס ואימא זיתא בעינן עבות
ולאיכא ואימא דולבא בעינן ענפיו חופין את עצו וליכא ואימא הירדוף אמר אביי
^ב דרביה דרבי נועם וליכא רבא אמר מהכא ^ג האמת והשולם אהבו תנו
יעקב אומר ענף עץ עבות עץ שמעם עצו ופריו שוה הוי אומר זה הדס
תנא עץ עבות כשר ושאינו עבות פסול היכי דמי עבות אמר רב יהודה יהוא
דקימי תלתא תלתא טרפי בקינא רב כהנא אמר אפילו תרי וחד רב אחא
בריה דרבא מהדר אתרי וחד הואיל ונפיק מפומיה דרב כהנא אמר ליה
מר בר אממר לרב אשי אבא ^ה לההוא הדס שומה קרי ליה ת"ר נשרו רוב
עליו ונשתתירו בו מיעוט כשר ובלבד שתהא עבותו קיימת הא גופא
קשיא אמרת נשרו רוב עליו כשר והדר תני ובלבד שתהא עבותו קיימת
כיון דנתרי להו תרי עבות היכי משכחת לה אמר אביי משכחת לה
באסא

ואיכא דרמי לה מירמא. למתני' זרייתא ואלגז רמיא לידהו אחרמ
דאזי לשנוייחו: שתי תמרות. שני דקלים: גיא בן הנם. סמוך
לירושלים: שיהא לולב יוצא למעלה מן ההרם. כשם שהוא גבוה
במינו מכוון: שדרו. לנד ^א
השדה שאין עוד עליו זקוקין ועולין
בו: אימא וכדי לנענע. ומה שיוצא
למעלה מן האגד הוא המונענע: למר
כדאית ליה כו'. לשמואל טפח עט
עליו ולר' יוחנן טפח שדה: מאי
לאו צהדי עליו. ומיוצמא דר' יוחנן:
באמה בת חמשה. קא סלקא דעמיה
דהכי קאמר לרין להיות הדס וערבה
אמה בת חמשה טפחים: שרא ליה
מריה. ימחול לו רצונו כלומר לרין
הוא לבקש מחילה על דבריו: **עבות**
שלשה לא משכחינן. שלשה טפחים
אין אלו יכולין למנוא שיהא עבות
כראוי קלוע כמין קליעה ודומה:
לשרשרת דלקמן ורוב הארוזין הדס
שוטה הם והוא אומר לנו צאמה
בת חמשה ומטריח על ישראל: כי
אסא רב דימי. פרשה לדר' טרפון
ואמר דהא דר' טרפון חומרא וטרא
היא דליחו נמי שלשה קאמר אלא
שמעך צטפחים גדולים וה"ק ליה
לתנא קמא הטפחים האלו יהו גדולים
שיחו חמשה מהן ממלאין אמה ציונית
שהן ו' טפחים ציוניים: **אמה בת**
ששה. חתוך צטפחים גדולים ועשה
הימנה חמשה חלקים וצתן תשער
שלשה להדס וטפח יותר ללולב: **והשאר**
ללולב. רביע ^ב שהוספת ללולב היא
צטפח גדול כאלו: **כמה הוה להו**.
להדס וערבה תלתא טפחים ציוניים
ותלתא חומשי: לא דק. שמואל
בשיעוריה ונקט שלשה: **אמה בת**
חמשה טפחים. ציוניים חלוק אותה
לששה חלקים צטפחים קטנים וצתן
שיעור שלשה להדס וארבעה ללולב
וצרי טרפון לקולא והכי משמע מלתיה
בזרייתא דקאמר ליה לתנא קמא
אומן שלשה טפחים אלו משערין
בהן וסמם שלשה טפחים חצי אמה
הן טפחים הללו קטנים יהיו ולא יהו
אלא חצי אמה צאמה בת חמשה: לא
דק. שמואל בשיעור ^ג שלשה דסגי
במרי ופלגא כר' טרפון: **מתני'**
נפרלו עליו. שדרו: **ענביו**. פרי
שזו שדומה לענב: **ג**מ' ענף עץ
עבות. שכולו ענף שהעץ מחופה
בעליו ע"י שהן עשויין קליעה
ושוכנין על אפייהן: **ואימא זיתא**.
כולו עלין ארוכים ורופים ומתוך שהן
מרוזין מכסין את העץ: **בעינן עבות**.
מעשה שרשרת שיהו מורכבין זה על
זה: **דולבא**. עץ ערמון קשטיני"ר
קלוע הוא אכל אין עליו לרופין לעסות
כל ענין: **הירדוף**. כמין קליעה עשויין
עליו: **דרמי נועם**. והאי מצד צרי
את הידים כקוים שראשי עליו
עשויין חדין כמחט: **האסא והשולם**
אהבו. וזה אינו לא אמת ולא שלום
שהוא עשוי לנס המות: **תלתא תלתא**
חד קינא. שלשה עלין צקן אחד
יולאין מתוך עוקן אחד: **פרי וחד**.
שני עלין צעוקן אחד ועלה אחד
מלמטה ועולה ורוכב על השנים:
מהדר אפרי וחד. אף על גב דלתלתא
אסא

תורה אור השלם

1. ולקחתם לכם ביום
הראשון פרי עץ הדר
כפת תמרים וענף עץ
עבת וערבי נחל
ושמחתם לפני יי'
אלהיכם שבעת ימים:
ויקרא כג מ
2. דרביה דרבי נעם וכל
גיתבתייה שלום:
משלי ג יז
3. בה אמר יי' וצבאות
צום הרביעי וצום
החמישי וצום השביעי
וצום העשירי יהיה לבית
יהודה לששון ולשמחה
ולמגעים טובים והאמת
והשלום אהבו:
זכריה ט ח

הגהות הב"ח

- א) רש"י ד"ה שדרו
לנד מעלין שהעלים:
ב) ד"ה לא דק וכו'
בשיעורא ונקט שלשה
דקני: וכו' תוס' ד"ה לא
משן וכו' צטפח גדול
כאלו: (ד) ד"ה תלתא
וכי שלשה קלס בשרש
אחד וכמו כן:

גליון הש"ס

גמ' ואיכא דרמי ליה
מירמא. כעין זה לעיל דף
ס ע"א ר"ה דף ט ע"ב
צ"כ דף ט ע"א וכו' דף
ט"ב:

לעני רש"י

קשטיני"ר. עץ-ערמון.

רבינו חננאל

רבינו חננאל (רמשיך)
טפחים באמה בת ר"ו שהן
חצי אמה, ולחכמים אאלו
טפחים, (ג) שיעור [הדס]
חצי אמה ג' טפחים, וגי'
חומשין. הכא אמר שמואל
הלכה כר' טרפון דאמר
ג' שהן חצי אמה, והתם
אמר שיעור הדס וערבה
ג' כרובין, דאמר ג' באמה
בת ה' טפחים שהן חצי
אמה וגי' חומשין. ושנינן
היינו דלא דק שאמר ג' וגי'
חומשין. והוא הלכה היא
ג' בלבד, והוה לחומרא
לא דק. (א) וירושלמי תני
הדס והערבה ג' ולולב
ד', (ז) כרב דימי דאמר
באמה בת ה' דברי ר'
טרפון, וחכמים אומרים
באמה בת וי'. על דעתיה
דר' טרפון פושטין וברבי,ן
על דעתיה דרבנן פושטין
דקיין. לולב טפח, שדרו
של לולב צריך להיות
היוצא מן ההרם טפח,
שלייא טפח. ת"ר וענף
עץ, עץ שנשפיו חופין את
עצו, הוי אומר זה הדס כו'.
ת"ר קלוע כמין קליעה
ודומה לשלשלת זהו הדס.
ר' אליעזר בן יעקב אומר
עץ עבות, עץ שטעם עצו
ופריו שוין, ואיזה זה הדס.

תנא עבות כשר ושאינו עבות פסול. היכי דמי עבות, אמר רב יהודה כגון דקאי תלתא תלתא טרפי בתו קינא. ורב הונא
אמר אפי' תרתי וחד. רב אחא בריה דרבה מחור אחרי וחד, הואיל ונפק מפומיה דרב כהנא. אמר לה מר בר אבין[מח]
לרב אשי, אבא להאי דקאי תרי וחד, הדס שוטה קרי ליה, ולא הוה מכשריה ללולב. כדאשכחן בבזרא דכתיב הדס וכתבי
עבות, ואמר רב חסדא הדס [שוטה] לטובה, ועץ עבות ללולב. ת"ר נשרו רוב עליו [ונשתתירו בו מיעוט כשר, ובלבד
שתהא עבותו קיימת. פירשה אביי

(א) נראה דל"י כי תנא רב דימי אמר צאמה וכו'. (ב) אורן צ"ל ולחכמים בלוג' ג' טפחים סין שיעור חצי אמה של ג"ע. (ג) כהני' הוה ירושלמי להלן אמר ד"ה ת"ר נשרו רוב עליו והתקמיו כחן מפני הענין. (ד) לכאורה היה נראה דמתחף התיבות כאן וי"ל לולב ד' צאמה בת
ה' דברי ר"ע וכת"א צאמה בת ו' על דעתיה וכו' טרפון כרבינן [כרב דימי לעיל ל"ב צ"ל ב' על דעתיה דרבנן וכו' פ"ל.